

30. september 2020

EM 2020/7

Finanslovsforslaget for 2021

Sommeren er forbi. De kolde vinterstorme visker os øret om de "kolde politiske vinde". Søerne iser til. Det er som om at den tynde is på søerne fortæller vores land og dets befolkning om hvor tynd en is man fører os ud i. Vi er et folk der er gode til at tilpasse os naturen. Men hvis Naalakkersuisut ikke besidder evnen til tilpasning, så er Inuit Ataqatigiit parate til at indlede et nyt samarbejde for at forhindre splittelse i samfundet. Lad os fra venstrefløjnen samle vores ressourcer for at gøre en indsats for samfundets kår. Vi skal vende tilbage til en styreform hvor borgerne sættes i centrum.

Inuit Ataqatigiit byder alle lyttere og seere velkommen. Vi håber at denne efterårssamling bliver afholdt på en konstruktiv måde. For vi skal debattere. For kløften mellem hvad der opnås politisk og befolkningens ønsker bliver dybere og dybere. Boligforhold, de vilkår folk bliver mødt med i sundhedsvæsenet og folk med behov for omsorg, får ikke deres behov opfyldt.

Vi Inatsisartut skal nu til at arbejde med finanslovsforslaget for 2021. Inuit Ataqatigiit er ikke forundrede over, da vi fik oplyst at Finans og Skatteudvalget ikke kunne godkende finanslovsforslaget i sin nuværende form. Det er en milepæl i det politiske Grønland, det er ganske alvorligt, men det der sker er endnu et bevis for, at man ikke kan samarbejde uden at have fælles målsætning.

Finansudvalget har ikke udarbejdet en betænkning, selv om medlemmer af Inatsisartut er afhængig af dette i deres arbejde med finanslovsforslaget. Det må have sin grund. Men vi hos Inuit Ataqatigiit vil ikke for enhver pris kritisere den knap så gode og forunderlige måde at drive politik på. Vi ønsker at tage medansvar. Som et ansvarligt parti ønsker vi at deltage i at lette borgernes levevilkår. Hvis dette skal opnås så tilslutter vi os Siumuts, Demokraatits og Nunatta Qitornaas efterlysning af mere sammenhold under debatten om Formandens åbningstale igår.

Inuit Ataqatigiit har 4 hovedemner vi ønsker at fremhæve i forbindelse med finanslovsforslaget, nemlig, at der bliver sat fokus på børns, unges, voksnes og de ældres daglige levevilkår. Vi skal kunne bygge, men vi skal også sætte ind med udvikling hvis vi skal rykke samfundet fremad. Det betyder ikke, at vi skal pålægge befolkningen byrder for at opfylde 3 partier i Inatsisartuts ønsker om at lette levevilkår for dem selv.

Inuit Ataqatigiits ønsker

Inuit Ataqatigiits ønsker til finansloven er:

Først ønsker vi at Partierne Siumut, Demokraatit og Nunatta Qitornai kommer med en klar udmelding om, hvorvidt de ønsker at opfylde de løfter om at tilbagerulle afgiftsforhøjelser for varer, elektricitet og passagerbefordring samt brændstof i de kommende år, som i gav sidste år og hvornår vil dette løfte blive

indfriet? For tiden er der mange penge i Landskassen, hvis i vil, så har vi råd til at tilbagerulle disse afgifter. Det er et spørgsmål om vilje fra koalitionen og om i ønsker at fremme folks levevilkår.

1. Inuit Ataqatigiit ønsker lønnen til pædagogerne bliver forhøjet.
2. Vi accepterer ikke at de forværede levevilkår bliver yderligere belastet ved at man optager lån på mindst 1,5 mia. kr., idet man ikke har overblik over hvor store renteudgifter man vil få. Og fordi at man først skal undersøge samfundsmæssige konsekvenser ved optagelse af lån.
3. Vi foreslår at man som en begyndelse forhøjer bevilling til fremme af selvforsøgelse med 4 mio. kr. vi ønsker at højne selvforsyning af landbrug, fårehold og husdyrhold samt fra havets ressourcer.
4. Vi vil være med til en politisk beslutning om, at departementerne i stedet for at udføre indsatser for at fremme virksomheder i udlandet, gør en indsats for at beskytte vores lokale virksomheder og borgere, som ønsker at være med til at fremme erhvervs muligheder og som bliver mødt med forhindringer.
5. Vi ønsker at man ikke foretager besparelser af bevillinger til ICC. Vi ønsker at vi sammen med vores frænder sammen skaber et stort samarbejdsorgan i Arktis om de globale klimaforandringer, idet vi ønsker at man i stedet for besparelser sammen med vores frænder samler vores kræfter.
6. Vi ønsker at man afsætter 100 mio. kr. til en evt. anden bølge af coronaepidemien, idet borgerne kan blive ramt på deres levevilkår, hvorfor vi ønsker at have en reserve, ligesom vores land skal have en reserve.
7. Vi ønsker en forhøjelse af bevillinger til fiskere og fangere som er gået i stå på grund af skade på deres fartøjer.
8. Vi ønsker at man i tæt samarbejde med sundhedsvæsenet øger antal af respiratorer ude på kysten, for at forhindre at en spredning af corona koster menneskeliv.
9. Vi skal øge bevillingerne til patient hotellet i Danmark.
10. Vi kræver at Naalakkersuisut orienter Inatsiartut om den nuværende status på lufthavnprojektet.
11. Vi ønsker at mindre byer og bygder som er vurderet til at have en fremtid. Vi skal have en ti årsudviklingsplan, så vi går væk fra år ti år politik.
12. For at øge idrætten og dermed øge sundheden skal der årligt bevilges til 2030 planen.
13. Vi ønsker at etablere en kunstfond.

Hvor skal man finde midlerne – man skal ikke være bange for at foretage besparelser

Inuit Ataqatigiit mener at vi må ændre vores tankegang om blot skal sætte vores lid til finansieringsinstitutter uden for vores land. Vi har alt for høje udgifter og det må ændres.

Lad os ændre vores rustne skikke. Vi skal væk fra at vi blot sender regningen videre til borgerne gennem nye afgifter. Vi medlemmer af Inatsiartut og Naalakkersuisut må se indad. Den offentlige sektors vokseværk skal på slankekur.

1. Lad os træffe en beslutning om at skære ned med 100 mio. kr. for at vende udviklingen for den stadigvæk voksende offentlige administration som vokser med hundreder af millioner på udgiftssiden.
2. Cirkulære om tjenesteydelser og handel med udlandet som rummer mere end 1 mia. kr. skal genovervejes politisk med besparelser for øje. Den er nu kendt som en legeplads for virksomheder og Inuit Ataqatigiit kræver en politisk undersøgelse.

3. For at skære ned på udgifter, kræver vi at selskaber som driver samme service bliver lagt sammen.
4. Vi har igennem 20 år bevilget op til 1 mia. kr. til de såkaldte erhvervsfremmende selskaber, som er sat i verden for at skabe arbejdspladser og som kun har opnået ringe resultater og som bør vurderes på ny, idet de ikke i tilstrækkelig grad har medvirket til at skabe beskæftigelse for de lokale i bygder og mindre byer fordi vi ønsker at nedbringe arbejdsløsheden og skabe mulighed for indtægter der.
5. Manglende straksdiagnosticering for borgerne skaber store udgifter også sågar koster menneskeliv, hvilket vi skal erkende hvorfor Inuit Ataqatigiit på det allerkræftigste foreslår at vi sammen med vores rigsfællesskabspartner skaber en alsidig service. Vi skal ikke overdrage ansvaret til vores rigsfællesskabspartner og overlade vores viden og udfordringer ukritisk. Lad os i stedet gøre brug af muligheden for at kunne samarbejde med vores rigsfællesskabspartner. Når talen falder på menneskeliv må vores land være i stand til at indrømme problemer og spørge om hjælp, hvilket Inuit Ataqatigiit hermed ønsker at tage skrift til.
6. Inuit Ataqatigiit ønsker at man indstiller ordningen med fribiler til medlemmer af Naalakkersuisut, idet udgifterne hertil er stærkt stigende. I stedet for at pålægge befolkningen udgifter og afgifter må Naalakkersuisut, som er vellønnede, selv sørge for deres køretøjer.
7. Man skal lave udgiftanalyse, hvorved vi ønsker at man ikke har unødige udgifter til renter.
8. Hvis der er så alvorlig økonomisk krise for vores land og befolkning, må nedsættelse af selskabsskatten tilbagerulles. Selskaberne har råd, og de har i gennem mange år med loven i hånden opbygget store midler i udskudte skatter. Koalitionen kan ikke blive ved med at hente midler fra lav- og mellemindkomstgruppen gennem afgifter og må i stedet rette blikket mod dem der vitterligt har råd.
9. Vi skal stoppe med at uddele vores fiskeressourcer til andre lande via bilaterale aftaler og Inuit Ataqatigiit kræver at nogle af disse bliver tildelt til vores fiskere og selskaber. Dette vil stoppe pengeflugten ud af landet og vendes til, sådan at økonomien her i lands og beskæftigelsen bliver styrket.
10. Vi kræver at krydstogtafgiften bliver forhøjet betragteligt.
11. Vi opfordrer til, at Siumut, Demokraatit og Nunatta Qitornaa samler mod til at skære 50 mio. kr. de udgifter vi har til udenlandske konsulenter.
12. Disse 50 mio. kr. kunne så kanaliseres til kommunerne, hvorved man kan skabe virksomheder og arbejdspladser eller byggerier så der også sker vækst i kommunerne, hvorved dette vil medvirke til nedbringelse af arbejdsløsheden.
13. For at fremme arbejderfamiliers kår i kommunerne samt for at styrke økonomien i bostederne samt ikke mindst for at øge pengestrømmen i kommunerne, bør vi ikke være tilbageholdende med at uddele halvdelen af de midler der er bundet i anlægsskatten. I Naalakkersuisuts forslag til finanslov kan vi se, at man ikke bevilger midler til udvikling i andre bosteder, men i stedet blot søger midler til nedrivning af boliger. Nedrivning er ikke udvikling, men afvikling.
14. Vi kræver at brugerbetalingen gennem motorafgifter ikke længere skal nedtages i finanslovens indtægter, men at man retter lovgivningen ind, sådan at de figurerer som kommunernes indtægter. Vi skal give kommunerne mulighed for selv at finansiere udvikling.
15. Vi kræver at departementerne ikke længere automatisk kan videreføre ubrugte midler til det efterfølgende finansår. Her taler vi om mange penge og hvis vi skal kunne have kontrol over disse, så skal Inatsisartuts Finansudvalg have en sådan mulighed. Inuit Ataqatigiit ønsker at opfordre udvalget til at arbejde for at fjerne alle tekstanmærkninger som bemyndiger departementer og enkelte embedsmænd i finansloven. Samfundets midler skal kontrolleres af medlemmer af

Inatsisartut. Her er det ligeledes uacceptabelt at man bare kan flytte midler til udenlandske konsulenter fra det ene år til det næste.

16. Inuit Ataqatigiit ønsker at stille spørgsmålstegn med at man på hovedkonto 80.00.10 Tilbageførsler fra Anlægs- og Renoveringsfonden blot kan overføre uforbrugte midler til fremtidige byggeprojekter, idet denne mulighed oftest rammer hårdest på byggeprojekter i yderdistrikterne, hvor der er de dårligste muligheder for at kunne transportere byggemateriel. Man kan ikke bare flytte midler fra aflyste byggeprojekter fra de enkelte steder til byggeprojekter i regionshovedstæder, hvilket Inuit Ataqatigiit ønsker at sikre.
17. Der skal lave et nyt velfærds og-skatte-reform. Der er brug for effektivisering som bl.a. skal give en grundlag til flere borgere står på egne ben.

Større ulighed skabt af politikere

Tal og tekster fra Grønlands Statistik viser med alt tydelighed at folk der allerede kæmper med dårlig økonomi, har fået endnu dårlige forhold. Den dårlige politiske ledelse af landets økonomi, samt den politiske ledelses alt for store hengivenhed over for de rige, har banet vej for at de dårligst stillede mennesker har skullet bære endnu større byrder. Skellet mellem rige og fattige vokser. Sagt med andre ord, Siumut, Demokraatit og Nunatta Qitornai har sørget for, at den store kløft mellem rige og fattige mennesker her til land er blevet større, hvilket har afstedkommet prisforhøjelser og øgede afgifter. Ifølge oplysninger i Finansloven og som følge af Corona, er Naalakkersuisut i gang med at forberede nye afgifter.

Hvis man påfører landets borgere og især lav- og mellemindkomstgrupperne med nye afgifter, så siger Inuit Ataqatigiit helt fra. Vi skal skabe et land som landets egne borgere ønsker at bo i. Vores land skal ikke udvikles i en retning hvor kun højindkomstgrupper vil kunne bo her. Kære koalition, hvordan vil i lette levevilkårene hos lav- og mellemindkomstgruppen? I går lovede i at vi skulle tale mere med hinanden. Vi kan i Finansloven ikke se håndgribelige initiativer som støtter de grupper i samfundet som kæmper for at klare dagen af vejen.

Da koalitionen kun ønsker at opfylde deres egne løfter, så flytter de midler fra forbedringer af levevilkår i samfundet og over til selskaberne. Denne politik rammer familier med lave indkomster. Men dette lempes ikke Naalakkersuisuts lyst, snarere tvært imod, for nu vil de have at vores land skal optage et lån på 1.5 mia. kr. Når Landskassen optager lån, så vil lav- og mellemindkomstgrupperne blive ramt på deres daglige levevilkår, for den kutyme benytter de sig af allerede.

De siger selv, at vi skal regne med nye renteudgifter. 2021 vil blive året hvor folk med lave og mellemstore indkomster vil blive ramt hårdt på deres pengepung. Vi kan kun beklage dette. For koalitionen har taget vælgere som gidsler og giver flere penge til dem der allerede har mange penge. Ja, måden at styre dette land på er skammeligt. For man kan ikke blot modsige mig. Hvis man ønsker at modsige mig, så skal man i finansloven sørge for at man kanalisere midler til de mindre bemidlede og mellemindkomstgrupperne for at lette deres daglige levevilkår.

Nu foreslår Naalakkersuisut at man ikke letter levevilkårene for den store gruppe af folk med lave og mellemstore indkomster. For i den hellige politiske alter bliver arbejderne med lave indkomster og børnefamilier ofret. Man fremmer ikke befolkningens levevilkår. Man skruer lidt efter lidt op på afgiftsskruen i det uendelige. Priserne er allerede sat op, man kanalisere penge til selskaber og til store projekter. Det medfører at vi mangler midler til huslejenedsættelser. Vi har begrænsede midler til

forebyggelsesarbejder inden for sundhedsvæsenet, og nu har Grønlands Statistiks beregninger vist, at vi ikke har råd til at rette op på uligheden i samfundet.

Man skruer op på afgifter af varer og dette rammer lavindkomsterne hårdest. Dette selv om man i valgkampe kommer med flotte løfter om at gøre det modsatte. Man siger sågar at man vil arbejde for prisnedsættelser og afgiftsnedsættelser. Sagt med andre ord er det at lyve op ad folks glatte ansigter. Og det værste er, at de lige så snart er blevet valgt, så fjerner de fokus fra vælgerne og begynder at arbejde for deres private virksomheder, dette skete da de satte selskabsskatten ned. Det værste er, at der er medlemmer af Naalakkersuisut som sikrer deres private indkomster på bekostning af mange fiskere og deres familiers levebrød.

Politisk arbejde i de skjulte – flugten fra ansvaret

Selvfølgelig følger Inuit Ataqatigiit med i hvordan landet styres. Vi medlemmer af Inatsisartut har pligt til det. Vi har lovet vælgerne at vi troværdigt vil leve op til dette ansvar gennem vores indsats. Det samme har formanden for Siumut gjort da han blev valgt som formand for Siumut. Der sagde han at han vil modarbejde politikeres misbrug og arbejde for at styrke borgernes tillid til det politiske etablisement. Der skal ikke ske en retræte her og der skal ikke uddeles hold kæft bolsjer for at skjule det rod der sker i det hjemlige politiske arena.

Inuit Ataqatigiit vil på det allerkraftigste protestere imod Formanden for Naalakkersuisuts ageren i forbindelse med forhøjelse af stenbiderkvoten. Sagen blev forværret af, da selvsamme Formand for Naalakkersuisut stemplede sagens akter som hemmelige. Sådan er reglerne for demokratiet altså ikke skruet sammen. For hvis oplysningerne ikke belaster nogen, hvorfor hemmeligholder man så dem? De oplysninger som pressen frembringer er alvorlige, og hvis Naalakkersuisut siger at disse oplysninger ikke er sande, hvorfor vil man så ikke fremkomme med en berigtigelse? Formanden for Naalakkersuisut har besluttet sig for at skjule alt.

Under det forrige Inatsisartutår var der stor indsats for at bekæmpe os der er i opposition. Der var alvorlige beskyldninger om at vi lækkede oplysninger fra hemmelige sager og den svada strømmede ud fra koalitionen under hele samlingen. Man gik så langt, at man havde truffet en beslutning om at indlede en undersøgelse af navngivne personer. Kære koalition, Siumut, Demokraatit og Nunatta Qitornai, vi vil på det allerkraftigste understrege over for jer, at regler gælder alle!

Inuit Ataqatigiit er helt på linje med koalitionen krav. Vi er helt enige om, at regler og love gælder for alle. Fastholder Siumut, Demokraatit og Nunatta Qitornaa at regler og love skal følges af alle? Hvorfor har i stadigvæk ikke taget stilling til, at Naalakkersuisut og Formanden for Naalakkersuisut har udført deres hverv på en ulovlig måde? Dette ansvar kan man ikke overdrage andre. Vi som lovgivere er valgt til at føre tilsyn med Naalakkersuisuts daglige virke samt for at kontrollere at Naalakkersuisut arbejder inden for de fastsatte love.

Ikke kan ikke nøjes med at kræve at oppositionen skal følge love og undtage dem af jer valgte medlemmer af Naalakkersuisut. Sidste år hævdede selvsamme formand for Naalakkersuisut sin stemme for at understrege at love og regler skulle følges af oppositionen. Under gårsdagens debat fremkom medlemmet i Inatsisartut fra Nunatta Qitornai med en stærk appel om at Parti Naleraqs ordfører skulle respektere § 49 i Forretningsordenen for Inatsisartut. Denne bestemmelse handler om god orden. Gælde disse regler ikke medlemmer af Naalakkersuisut?

Hvilke rammer skal vi give samfundet gennem finansloven?

Inuit Ataqatigiit kræver at man gennemfører en ændret forslag til Finanslov. Vi har tidligere nævnt at kløften mellem de rige og fattige i samfundet er voksende. Dette sker også blandt de fem kommuner. Uligheden findes ikke blot mellem borgerne; har også ramt kommunerne hårdt. Hvis ikke der sker en indsats og kløften får lov til at vokse og ikke bliver rettet op gennem reformtiltag, så kommer vi en hård fremtid i møde.

Inuit Ataqatigiit ønsker i debatten om finansloven tage emnet om mere lige samfund i fremtiden op og når der ude på kysten også skal være mere lige udvikling blandt kommuner, må vi finde frem til de rette redskaber for at gøre den rette indsats. Inuit Ataqatigiit inviterer koalitionen og andre partier i oppositionen til samarbejde. Vi skal til at arbejde for at finde frem til hvilket samfund vi ønsker om ti år.

Vi mener at det ikke vil være ukorrekt at opfordre Naalakkersuisut om at nedsætte en arbejdsgruppe der skal sikre, et mere lige samfund også blandt kommunerne samt de mange bosteder via finansloven. Vi mangler et fællesudgangspunkt i debatten. Inuit Ataqatigiit mener at dette vil være det allerbedste for samfundet og de folkevalgte.